

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18/888-3

11. april 2018

Høring - forslag til endring av forskrift om forbud mot fangst av snøkrabbe

Vi viser til brev av 28. februar 2018 med forslag til endring av forskrift om forbud mot fangst av snøkrabbe. Av høringsbrevet fremkommer følgende forslag til endringer i forskriften:

- Stenging av snøkrabbefangsting i sommermånedene
- Krav til melding om oppstart av fangsting
- Etablering av opplagsområder for teiner i Barentshavet
- Begrensning av antall teiner per båt

I tillegg fremkommer følgende forslag til endring i utøvelsesforskriften:

- Utviding av krav til røktingstid fra én til to uker

Nedenfor gir vi noen overordnede og prinsipielle kommentarer til forvaltningen av snøkrabben som en ny art i Barentshavet. Vi mener at saken med konkret forslag til forskrift bør forelegges på en ny og bredere høring før fastsettelse.

Snøkrabbe som en ny art i økosystemet

Snøkrabbe er en ny art i Barentshavet, og spredning av arten har et stort potensial for å påvirke arter og økosystemer som finnes der fra før, ikke minst i havområdene rundt Svalbard. Arten tar et bredt utvalg av bunnorganismer som føde på tilsvarende vis som kongekrabben. Det er sannsynlig at krabben kan redusere eller fjerne nøkkelarter i bunndyrsamfunnene og derved påvirke økosystemfunksjoner. Snøkrabbe står på denne bakgrunn på Artsdatabankens svarteliste over fremmede organismer, med kategorien "svært høy risiko".

Denne vurderingen ble gjort i 2012. Artsdatabanken lanserer en oppdatert økologisk risikovurdering av fremmede arter 5.-6. juni på konferansen «Fremmede organismer – risiko for natur, plante og dyrehelse». I følge Artsdatabanken viser de foreløpige vurderingene at snøkrabbe fortsatt er vurdert til samme kategori, altså svært høy risiko (SE) for Svalbard. For Norge utenom Svalbard er den foreløpige vurderingen potensielt høy risiko (PH), da det regnes som lite sannsynlig at snøkrabbe får noen utbredelse av betydning i Norges økonomisk sone. Artsdatabanken understreker at dette er foreløpige resultat, og det jobbes fortsatt med kvalitetssikring.

At dette er en ny, og potensielt introdusert organisme som utgjør en svært høy risiko særlig for Svalbard, er et forhold som må tas hensyn til i den fremtidige forvaltningen av snøkrabbe i Barentshavet.

Råd fra Havforskningsinstituttet

I februar 2017 fremkom det av Havforskningsinstituttets råd at "... utviklingen indikerer at krabben er en innført art og ikke en art som har utvidet sitt utbredelsesområde". I rådet for 2018 forfattet i november 2017 antas det at snøkrabben "har utvidet sitt utbredelsesområde fra det nordlige Stillehav og inn i Barentshavet", uten at det vises til nyere forskning som begrunner endringen av vurderingen. Om arten er introdusert til Barentshavet er av betydning med hensyn på internasjonale forpliktelser og nasjonal politikk om å stanse spredning av fremmede skadelige arter. Vi mener det bør avklares nærmere om snøkrabbe er introdusert eller ikke.

Videre fremgår det av sammendraget av Havforskningsinstituttets råd for 2018 at "det er lite som tilsier at fisket etter snøkrabben eller snøkrabben i seg selv vil ha negative effekter på andre fiskeressurser". Samtidig som fokuset er på effekten av snøkrabbefisket på fiskeressurser, underkommuniseres de dokumenterte og forventede økosystemeffektene av selve snøkrabbestanden som fremkommer på side 9:

- I områder med omfattende beiting er det funnet et skifte fra større langsomtvoksende flerbørstemark til mindre og mer rasktvoksende arter.
- Både artsrikdommen og biomassen av bunnfaunaen (byttedyrsamfunnet) er redusert.
- Biomassen av snøkrabben er økende og det er rimelig å anta at dens rolle i dette økosystemet vil bli mer betydningsfull i årene som kommer. Modellering viser en forventet nedgang i biomasse av bunndyr på 7-27%.

Å fokusere på effekter av snøkrabbefiske på andre fiskeressurser er en uheldig innsnevring av perspektivet. Det er effektene av vekst og spredning av snøkrabbestanden, og risikoen for at krabben kan redusere eller fjerne nøkkelarter i bunndyrsamfunnene og derved påvirke økosystemfunksjoner, som er det essensielle i denne sammenheng.

Prinsipielle momenter

Ved forvaltning av de villlevende marine ressursene skal det legges vekt både på en føre-var-tilnærming i tråd med internasjonale avtaler og retningslinjer, og på en økosystembasert

tilnærming som har hensyn til leveområder og biologisk mangfold. Dette følger av Havressurslova §7.

Når det gjelder snøkrabbe, må forvaltningen også legge vekt på det høye beskyttelsesnivået som er fastsatt gjennom naturmangfoldloven og forskriften for å motvirke import, utsetting og spredning av fremmede arter som har eller kan ha skadevirkninger på biologisk mangfold, og som er i tråd med den plikten vi har som part til Biomangfoldkonvensjonen artikkel 8 (h) til å motvirke ("prevent") introduksjon av, kontrollere eller utrydde de fremmede arter som truer økosystemer, leveområder eller arter. Også Havrettskonvensjonen har bestemmelser om dette.

Når det kommer til forvaltningen av snøkrabbe legges det i høringen til grunn at siden vi mangler kunnskap, så er det sannsynligvis få effekter på økosystemet, og det er ikke nødvendig å iverksette noen tiltak. At snøkrabben kan være en introdusert art, og dens kategorisering som "svært høy risiko" på Artsdatabankens svarteliste, er ikke tatt hensyn til. Snøkrabben sprer seg raskt til nye områder og utgjør en betydelig risiko. I denne situasjonen kan vi etter vår vurdering ikke avvente ny kunnskap før det tas økosystemhensyn i forvaltningen og iverksettes tiltak for å begrense faren for negative effekter på økosystemene.

Foreslåtte endringer

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår i høringen flere nye tiltak i forvaltningen av snøkrabbe. Endringene det legges opp til vil redusere fiskepresset og dermed trolig bidra til at snøkrabbebestanden vil øke og spre seg raskere enn den ville gjort med et høyere fiskepress.

Vi har per i dag ikke noen fasit på hvordan til dels motstridende mål om økonomisk utbytte av snøkrabben som matressurs kan kombineres med et mål om å begrense uønskede økosystemeffekter av at bestanden vokser og sprer seg til nye områder. Men både den nye risikovurderingen som er under utarbeidelse, og de høye miljømålene for Svalbard, tilsier at det må være et viktig mål å begrense påvirkningen på økosystemer og arter i områdene rundt Svalbard som allerede er sårbare som følge av raske klimaendringer og tap av sjøis. Vi ber om at disse problemstillingene tas inn i vurderingene av de foreslåtte forskriftsendringene.

Gitt den risikoen snøkrabben representerer, og den usikre kunnskapen mener vi at tiden ikke er inne for tiltak som begrenser fangsting av snøkrabbe og dermed fisketrykket på snøkrabben i Barentshavet.

Videre prosess

Snøkrabbebestanden i Barentshavet og høstingen av denne vedkommer store deler av samfunnet, både fordi det er en verdifull ressurs, men også fordi bestanden og høstingen kan ha økosystemkonsekvenser. Eksempler på institusjoner som burde stå på høringslisten i denne saken er Norsk Polarinstitut, Sysselmannen på Svalbard, Miljødirektoratet, NIVA,

NINA, Artsdatabanken og de sentrale miljøorganisasjonene. Vi viser også til FOR-2002-10-18-1134 vedrørende Instruks for behandling av polarsaker og for Det interdepartementale polarutvalg (polarutvalgsinstruksen). Snøkrabbebestanden i Barentshavet er av betydning for Svalbard og Polarutvalget bør underrettes om forslagene til forskriftsendringer og videre prosess.

Det er vanskelig å ta konkret stilling til forskriftsendringen når det mangler et helhetlig forslag til ny forskrift. Vi mener derfor at saken med et konkret forslag til forskrift forelegges på en ny og bredere høring før fastsettelse. Da bør det også fremgå tydeligere at høringen omfatter forslag til endringer i mer enn én forskrift.

Klima- og miljødepartementet ser frem til det videre samarbeidet med Nærings- og fiskeridepartementet om forvaltningen av snøkrabbe.

Med hilsen

Per W. Schive (e.f.)
avdelingsdirektør

Harald Brøvig Hansen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Justis- og beredskapsdepartementet
Miljødirektoratet
Norsk polarinstitutt
Sysselmannen på Svalbard